

Zelfleiderschap trainen is effectief! ...maar hoe hiermee aan de slag in ziekenhuis?

Dr. Pauline van Dorssen
Arbeid & Organisatie psycholoog
p.vandorssen@intrinzis.nl

06 10114142

Zelfleiderschap

Uitgaan van eigen doelen, behoeftes, kernwaarden*

*Van Dorssen-Boog et al., 2019;2020

Interventie studie 1: Training zelfleiderschap ter vergroting van vitaliteit zorgprofessionals (Van Dorssen-Boog et al., 2021)

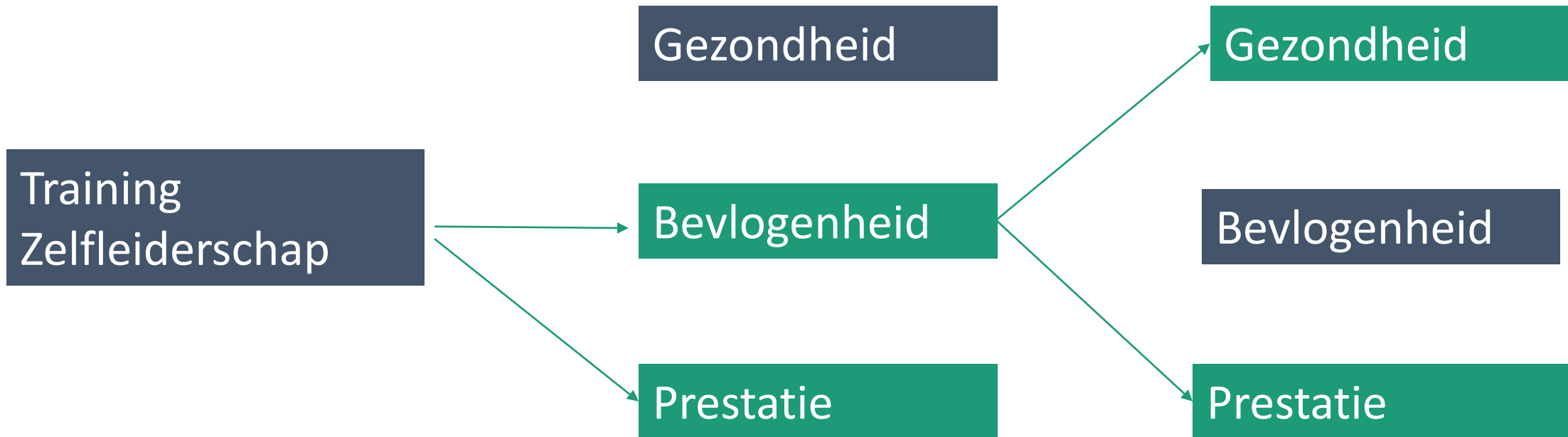
Blended learning training programma:

- 2 groepsworkshops onder begeleiding psycholoog
- 8 wekelijkse e-learnings voor huiswerk
- Vrijwillige deelname

Getest met interventie- en wachtlijst controlegroep:

- Gehandicaptenzorg (114 deelnemers)
- Verpleeghuiszorg (61 deelnemers)
- Ziekenhuiszorg (20 deelnemers)

3 Meet momenten (pre-, post-, 2 maanden later)*

**Van Dorssen-Boog, Van Vuuren, De Jong & Veld, 2021*

Interventiestudie 2: Training zelfleiderschap ter vergroting vitaliteit zorgprofessionals (*Van Dorssen-Boog et al., 2019; De Lange et al., 2021*)

- 3 ipv 2 groepsworkshops
- 8 e-learnings
- met wekelijkse mails ter aanmoediging

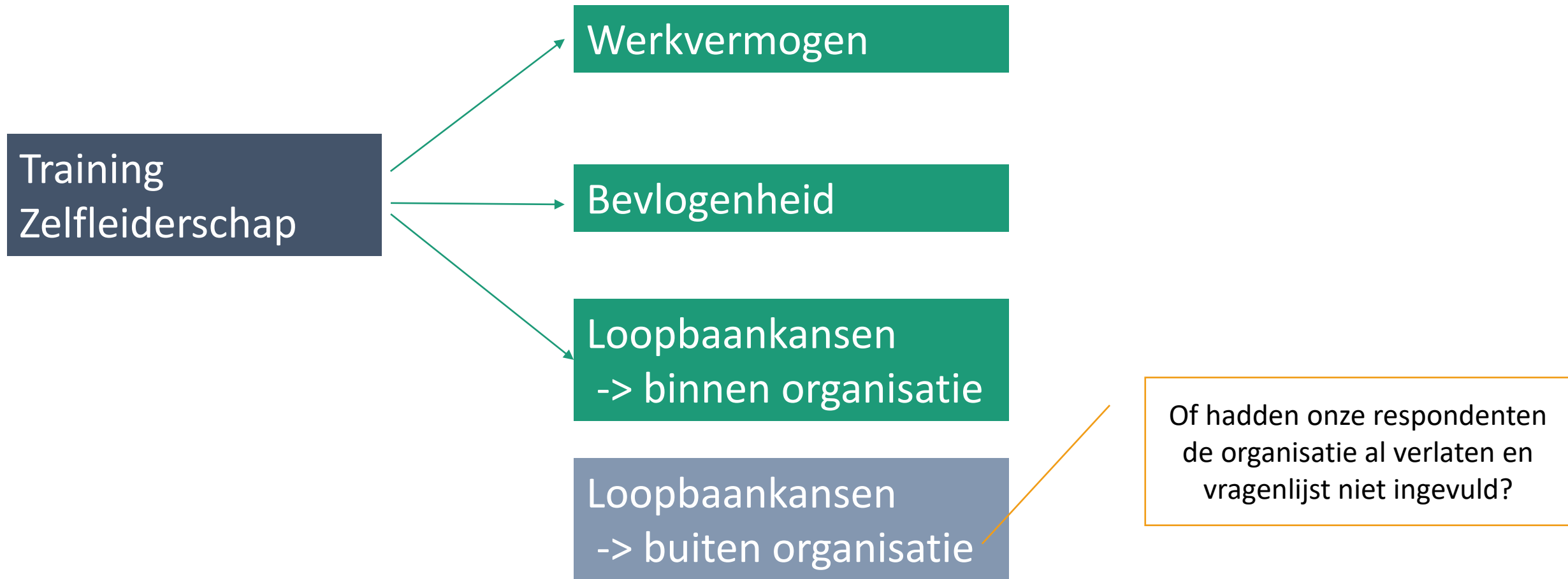
Getest met interventie (n=230) en non-interventie controle groep (n=336)

- Ouderenzorg (7 organisaties)
- Gehandicaptenzorg (6 organisaties)
- Zorgorganisatie overig (1 organisatie)

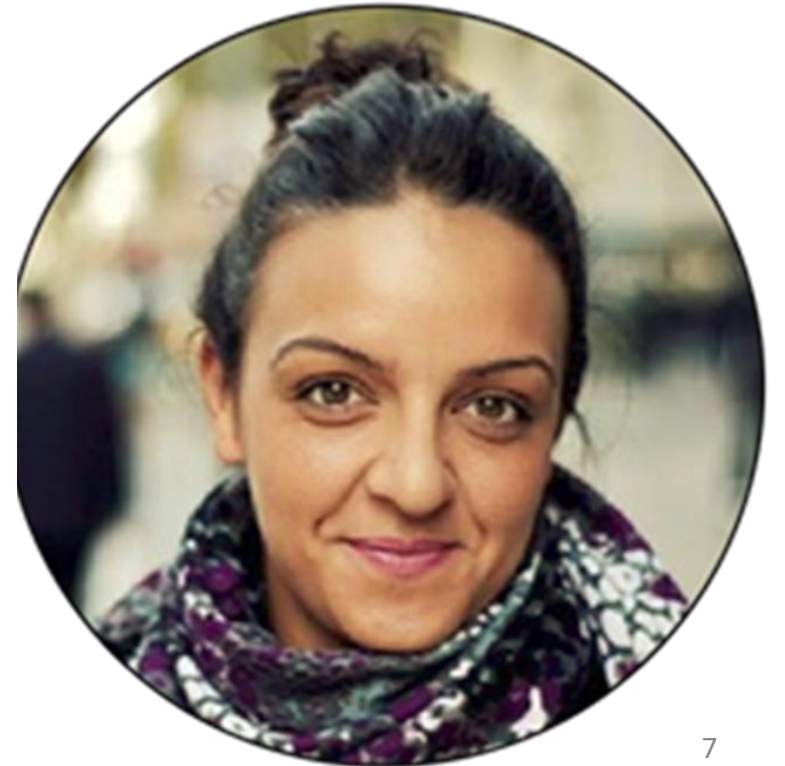

Pre en post (3-5 maanden later) - meting

(Van Dorssen-Boog et al., 2019; De Lange et al., 2021)

Waarom was training effectief voor deze deelnemers?

Onze gedachten en gedrag worden beïnvloed door **sociale context** *(Bandura, 1986)*

Invloeden van vroeger

- Opvoeding
- Lessen op school/werk
- Positieve en negatieve levenservaringen
- Etc.

Invloeden van nu

- Voorbeeldgedrag
- Feedback
- Organisatie regels/procedures
- Organisatie cultuur
- (Sociale) media
- Etc.

Onze gedachten en gedrag zijn beïnvloed door persoonskenmerken

Bijvoorbeeld:

Sociale sensitiviteit

M.n. vrouwen hebben gevoeligheid/antenne voor behoeftes van anderen -> risico is minder focus op eigen behoeftes

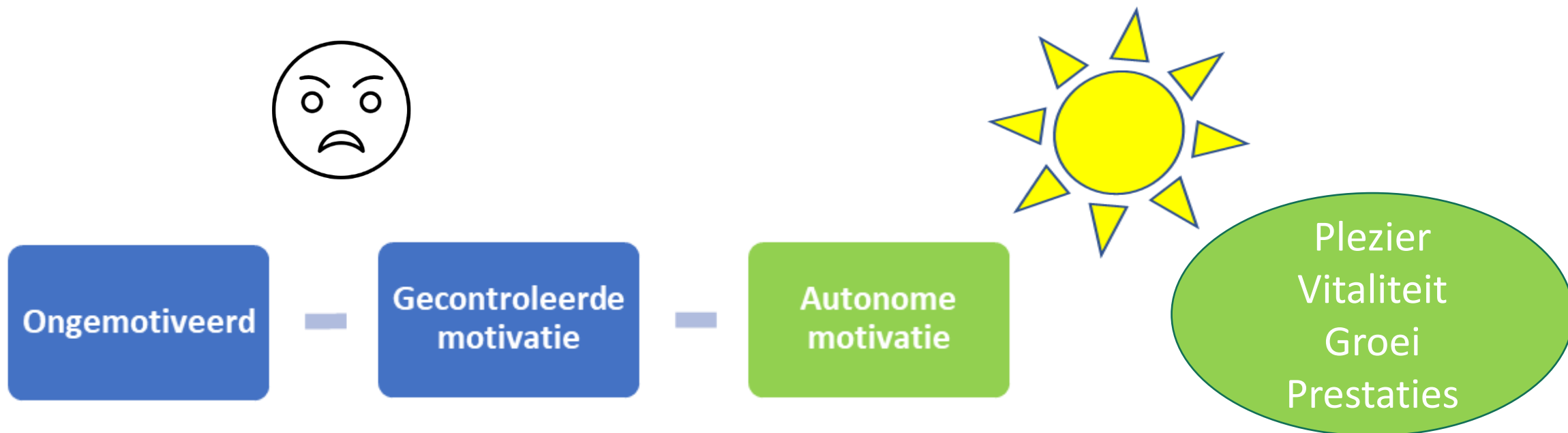
(Assen & Bekker, 2009)

Hardiness (in control zijn, oplossingsgericht, besluitvaardig, toegewijd)

Verpleegkundigen die van nature zorgen dat ze in control zijn, proactief problemen oplossen, toegewijd aan werk èn zichzelf > minder vaak burnout

(Garrosa et al., 2008)

Juist autonome motivatie belangrijk!

Moeten:

- Veel werktaken
- Opdrachten/regels
- Verkrijgen beloning
- Vermijden straf

Willen:

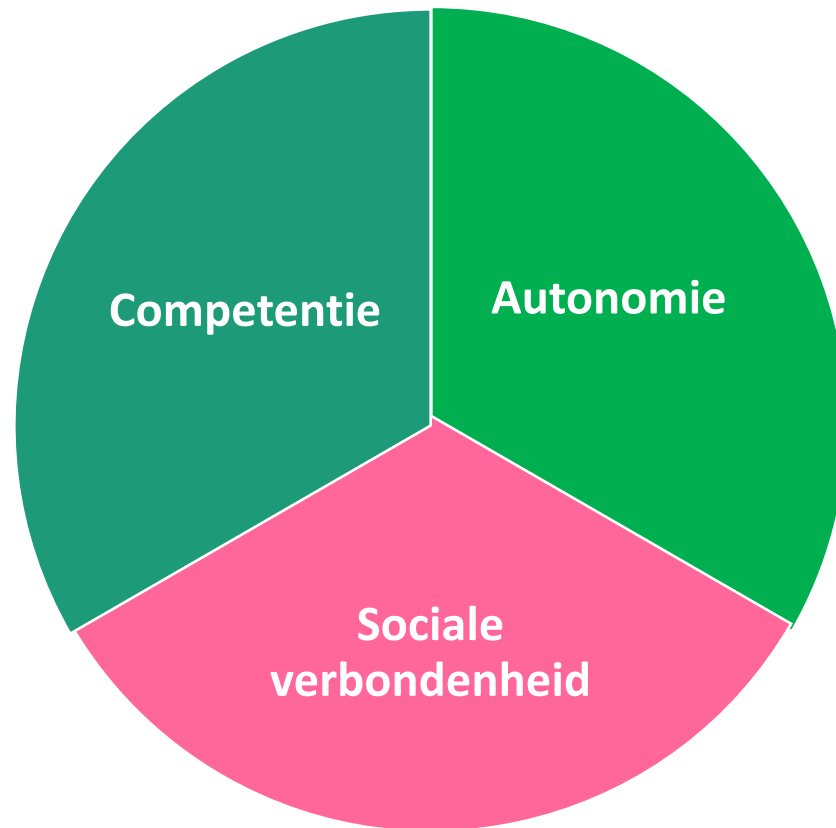
- Leuk
- Interessant
- Waardevol
- Zinvol

Wat hebben mensen geleerd?

- ✓ Bewustzijn: Hoe gaat het met mij en wat wil ik?
- ✓ Wat kan ik concreet doen voor mezelf?
- ✓ Milder voor mezelf zijn
- ✓ Loslaten waar ik geen invloed op hebt
- ✓ Leuke initiatieven voor mezelf organiseren op werk en privé
- ✓ Succeservaringen zetten aan tot nog meer zelfleiderschap

Bevrediging 3 psychologische basisbehoeftes* door training?

Zelfdeterminatie theorie - Ryan & Deci, 2017)

Investeren in de ontwikkeling van sterk leiderschap van zorgprofessionals en zorgteams

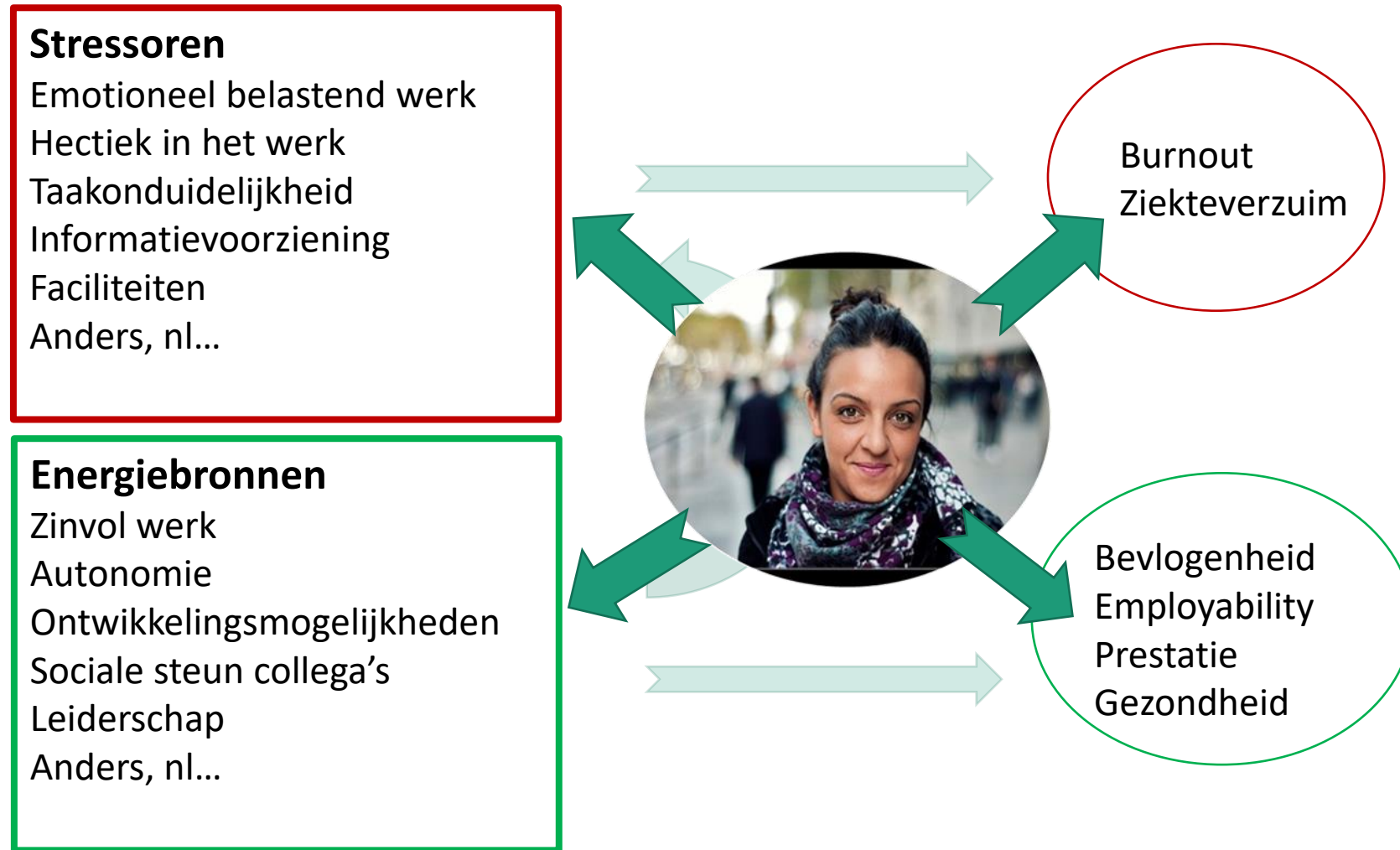
Een ontwikkeling naar duurzame inzetbaarheid

Pauline van Dorssen-Boog
Tinka van Vuuren
Cafer Yigit

*Evaluatie ontwikkelproject Sterke teams Sterke medewerkers
Bij zorgorganisatie*

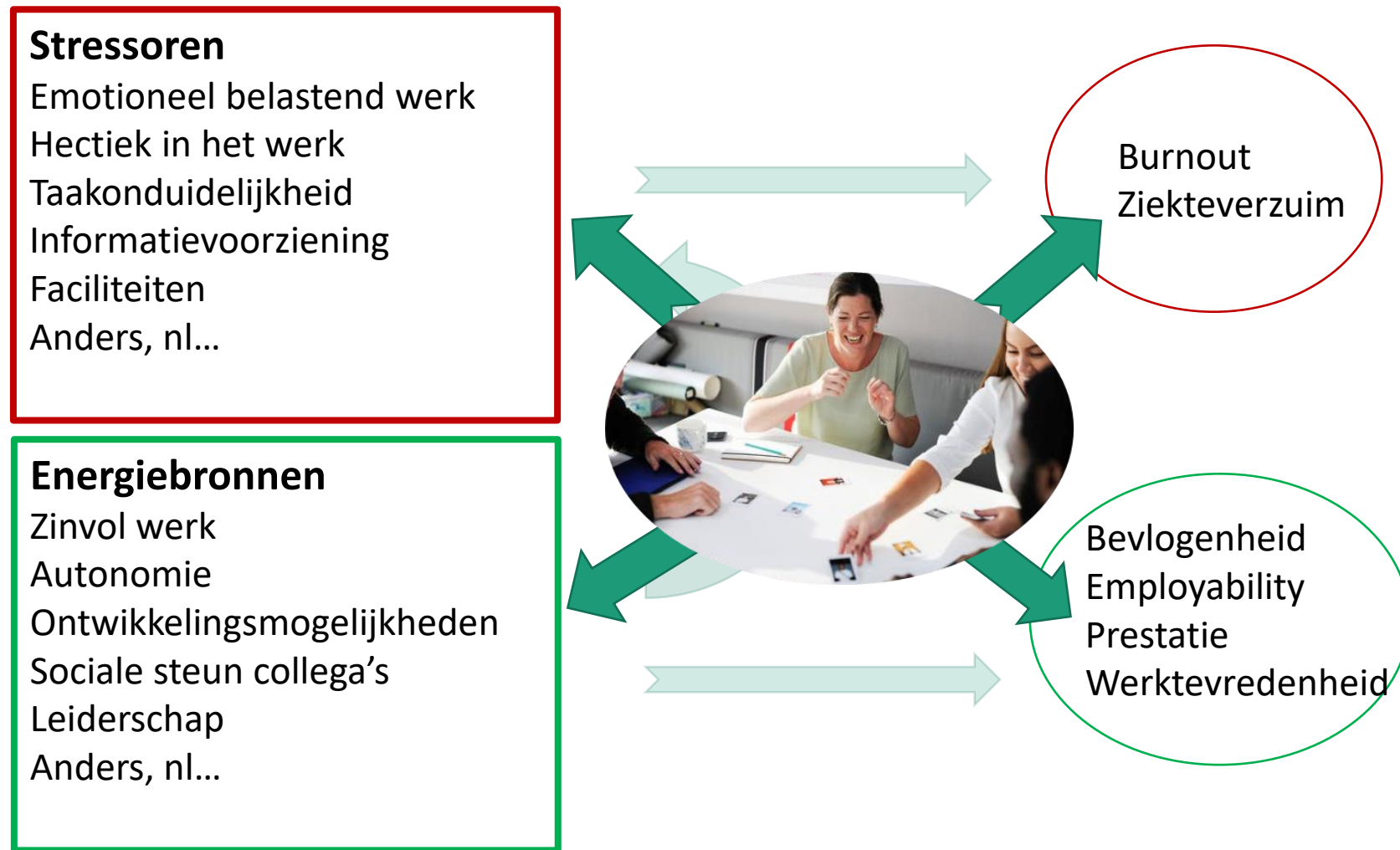

De potentie van krachtig zelfleiderschap

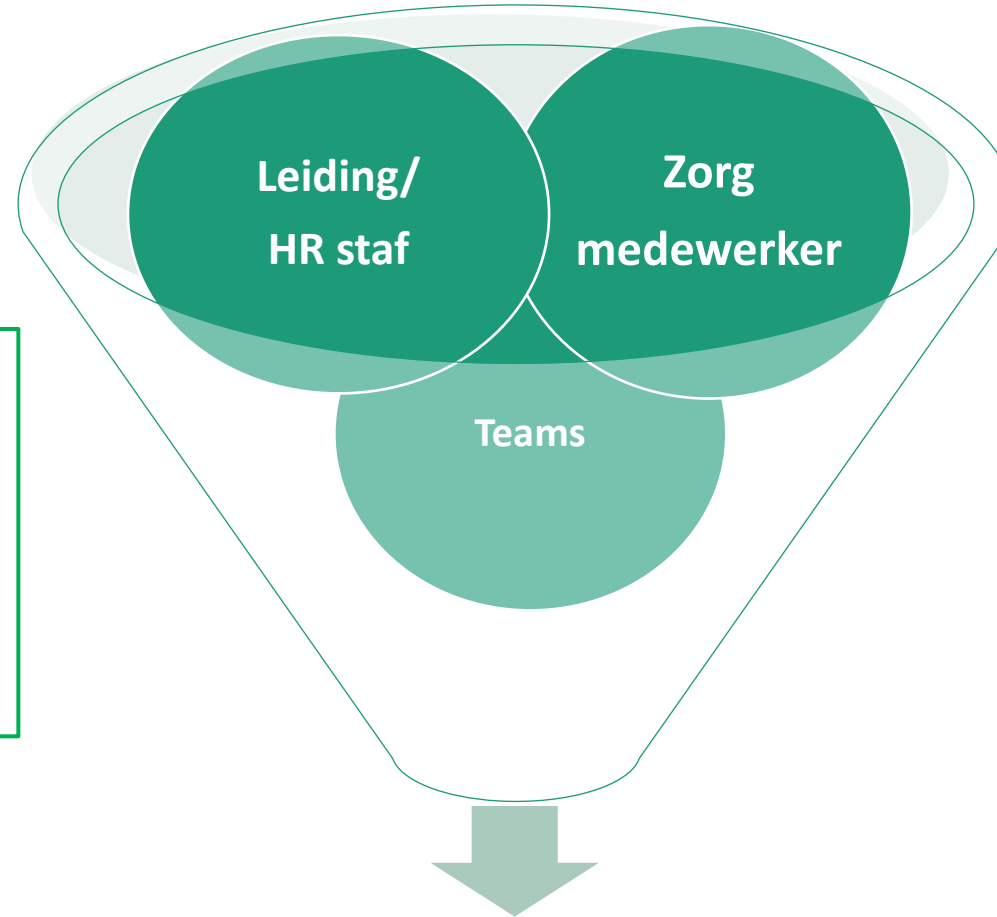
Job Demands Resources model

De potentie van krachtig gedeeld leiderschap

Job Demands Resources model

Studie 3: Integrale interventie zorgmedewerkers en zorgteams

Winst:

- ✓ Zelfvertrouwen
- ✓ Communicatie
- ✓ Rust & structuur
- ✓ Tijd voor client

Focus op ontwikkeling:

1. Zelfleiderschap
2. Energiebronnen
3. Sterke kanten
4. Kleine stappen
5. Sociale verbinding team
6. Coachend leiderschap

Uitdagingen voor ontwikkeling (zelf)leiderschap in ziekenhuizen

- ✓ Investeren in individuele ontwikkeling zelfleiderschap
- ✓ Stimuleren van ontwikkeling gedeeld leiderschap
- ✓ Leidinggevenden faciliteren in hun ontwikkeling (zelf)leiderschap
- ✓ Organisatiecontext creëren die zelfleiderschap faciliteert en stimuleert

*“I do not pretend to teach her how,
I ask her to teach herself, and for this purpose
I venture to give her some hints”*

Florence Nightingale (1860)

Hoe ga je **leiding nemen** om ervoor te zorgen dat het werk van zorgprofessionals **boeiend blijft**?

Schrijf voor jezelf op:

- Waar wil ik iets mee?
- Waar kan ik iets mee?
- Waarom gaat mij dat lukken?
- Wie heb ik hierbij nodig?
- Wat wordt mijn eerste stap?

....En bespreek jouw idee met degene naast jou

Veel succes!

Behoeftte aan advies t.a.v. ontwikkeling (zelf)leiderschap?

Wil je mijn proefschrift ontvangen?

Andere vraag?

Neem contact op!

Dr. Pauline van Dorssen

Arbeid & Organistie psycholoog

06 1011 4142

p.vandorssen@intrinzis.nl

